

15.10.2024

Kyyveden vesienhoidon johtoryhmän kokous 2/2024

Aika	15.10.2024	Klo 13:00–14:45
Paikka	Hybridi: Saimaa/MS Teams	
Läsnä	Veijo Hämäläinen	Kyyveden osakaskunta
	Heikki Tanskanen	Mikkelin kaupunki
	Eeva Lahtinen	ProAgria Etelä-Savo
	Pekka Häkkinen	Pieksämäen kaupunki
	Lasse Hämäläinen	Etelä-Savon ELY-keskus
	Juho Kotanen	Etelä-Savon ELY-keskus
	Marjo Tarvainen (siht.)	Etelä-Savon ELY-keskus
	Marjut Henttonen	Etelä-Savon ELY-keskus
	Pekka Sojakka	Etelä-Savon ELY-keskus
	Teemu Hentinen	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Tero Nieminen	Pohjois-Savon ELY-keskus
	Marjo Ahola	Metsäkeskus
	Hanne Soininen	Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

1 Kokouksen avaus ja järjestäytyminen

Osallistujien lyhyt esittelykierros. Kokouksen sihteerinä toimi Marjo Tarvainen.

2 Edellisen kokouksen muistio (23.4.2024)

Käytiin läpi edellisen kokouksen muistio.

3 Vesienhoidon tilannekatsaus

Marjo Tarvainen kertoi vesienhoidon ajankohtaisista asioista. Etelä-Savon ELY on järjestänyt syksyllä 2024 vesienhoidon infotilaisuuksia 2 kpl, Mikkelissä 2.9. ja Kerimäellä 10.10. Aiheina olivat rahoitusmahdollisuudet ja vesienhoitomenetelmät.

Vesienhoitokauden 2028–2033 suunnittelun keskeisistä kysymyksistä ja työohjelmasta oli kuuleminen 15.12.2023–17.6.2024. Lausuntoja annettiin yhteensä 73 kpl (VHA2). Kuulemisasiakirjat ja palautteista tehdyt laajemmat koosteet löytyvät vesienhoitoalueiden nettisivuilla, [Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalue](#). Palautteet huomioidaan mm. vesienhoitosuunnitelmien valmistelussa.

Nostona palautteesta käytiin läpi käytännön toteutuksesta annettua palautetta, jossa oli kiinnitetty huomiota mm. rahoituksen lisäämiseen, rahoituksen helppoon haettavuuteen, valuma-alueiden koordinointiin sekä hankkeiden kokoon, keston ja vaikuttavuuteen.

15.10.2024

Vesienhoidon tehtäviä vuonna 2024: Pintavesien tyypittely (tehty), paineiden (pintavedet) ja riskien (pohjavedet) arviointi (käynnissä), luokitteluun valmistautuminen, 3. vesienhoitokauden toimenpiteiden toteutuksen väliarviointi (käynnissä).

4 Rahoitushaut syksyllä 2024

Harkinnanvarainen vesienhoidon avustushaku

Lasse Hämäläinen kertoi avustushausta, hakuaika 22.10.-2.12.2024. Painopiste valuma-alueella tapahtuvissa toimenpiteissä sekä vaikuttavissa yhteistyöhankkeissa.

Metka-luonnonhoidon tuki

Marjo Ahola (Metsäkeskus) kertoi Metkasta, jonka hakuaika on 8.10.-12.11.2024. Käytettävissä on 14 milj. euroa, hakemuksia on toistaiseksi tulleet vähän (tähän mennessä 1 kpl). Uutena tukimuotona yksityinen maanomistaja voi itse hakea avustusta. Kunnat, yhdistykset, säätiöt eivät voi olla hakijana.

Avustusta myönnetään metsäojituksesta aiheutuneiden vesistöhaittojen estämisen ja korjaamisen suunnitteluun ja toteutukseen. Tuettava hanke voi olla valuma-aluekunnostusta, jolloin alueella tehdään esim. pohjapatoja tai putkipatoja. Tuettava hanke voi olla myös kosteikon rakentaminen. Tuen myöntämisen ehtona on mm. se, että yläpuolisella valuma-alueella tulee olla ojitettua suometsää, josta tulee vesistökuormitusta. Hankkeen valuma-alueesta tulee myös olla vähintään 50 % metsätalousmaata, jolla metsälaki on voimassa. Lisäksi valuma-alueen metsätalousmaasta vähintään 50 % pitää olla yksityisten maanomistajien omistuksessa.

Tukea haetaan [Metsäkeskuksesta](#). Tuki voi olla jopa 100 %. Hankkeen toteutuksesta syntyvät tulot (esim. puun myyntitulot) vähennetään kuitenkin myönnettävästä tuesta. Tukea ei myönnetä maanomistajan omaan työhön. Hankkeen suunnittelua ei tarvitse kilpailuttaa. Suunnittelijaksi voidaan valita toimija, jolla on riittävä ammattitaito suunnitelman laatimiseen. Sen sijaan työn toteutus ja materiaalit tulee kilpailuttaa (vähintään kolme tarjousta). Toteutuksen työnjohtoa ei tarvitse kilpailuttaa, jos työnjohdosta vastaa toteutamissuunnitelman laatija. Tuensaajaa koskee 10 vuoden hoito- ja kunnossapitovelvoite.

Keskustelu:

Keskusteltiin Lietjärven kaksitasouoman toteutuksesta. Marjo Ahola kertoi, että yritetään saada toteutukseen Metkan rahoituksella lähivuosina. Luonnonhoidon henkilöstöä on vähennetty Metsäkeskuksesta, mikä on johtanut niukkoihin resursseihin ja hidastaa toteutusta. Suunnitelmien laatimiseen kannattaa hakea rahoitusta, mutta ongelmana on ammattisuunnittelijoiden puute. Suunnittelija voi myös hakea tukea maanomistajien puolesta. Yleisesti ottaen Metkan reunaehdot on pidetty tiukkoina ja hankalasti toteutettavina.

15.10.2024

Mietittiin myös sitä, että voisiko Metkan kautta rahoittaa valuma-alue-talkkariin jatkoa. Talkkari voisi toimia suunnittelijana, jolta maanomistajat tilaisivat suunnittelupalvelun. Marjo Aholan mukaan Metka voisi soveltua tähän.

JÄSMY -Järvi-Suomen maaseudun ympäristö- ja ilmasto-ohjelma

Marjut Henttonen kertoi JÄSMYstä, joka on viiden ELYn yhteinen ohjelma (ESA, POS, KAS, POK, KES). JÄSMY on avannut [teemahaun](#) luonnon monimuotoisuutta edistävälle maaseudun kehittämishankkeille 1.10.-15.12.2024. Toteuttamiseen on varattu 2 miljoonaa euroa. Hankkeiden tulisi olla alueiden välisiä, mutta paikallinen hanke voi myös saada rahoituksen. Rahoitetaan laajempia ja pitkäkestoisempia hankkeita, hankkeen kokonaiskustannusten tulee olla vähintään 10 000 euroa. Tukea haetaan Hyrrä-järjestelmässä. Tukea voivat hakea julkis- tai yksityisoikeudelliset yhteisöt. Hankesuunnitelmista kannattaa olla yhteydessä Kaija Siikavirtaan (ESA).

JÄSMY hankkeista esimerkkejä: **selvitetään** valuma-alueen tai vesistön läheisyydestä, että mitä kunnostustoimia tulisi tehdä, **tiedonvälityshanke** (maanomistajille viestitään, että mitä olisi hyvä tehdä), **koulutushanke** (esim. suunnittelijakoulutus). Yhteistyöhankkeissa on ehtona, että yhteistyöhön osallistuu vähintään kaksi toimijaa. Tuettavan toiminnan on myös kohdistuttava maaseutualueella.

Lisätietoja [JÄSMY ohjelmasta](#).

Keskustelu:

Rahoituksen ongelmana on tällä hetkellä se, että suurin osa rahoituksesta kohdistuu joko metsä- tai maatalousalueille. Tarvittaisiin valuma-alueen rahoitusta, jossa ei olisi väliä sillä, että minkälaiselle alueelle toimet kohdistuvat.

Marjut Henttonen esitteli hyvänä esimerkkinä Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry:n ja ProAgria Itä-Suomi ry:n hankkeen ["Kestävät ratkaisut valuma-alueilla"](#). Hankkeen tukiprosentti on 100 %. Hankkeessa tuupataan hankkeita eteenpäin.

Keskusteltiin myös kipsinlevityksestä, mutta todettiin ettei se sovellu sisävesien valuma-alueille ja sen tähden sitä ei tehdä Etelä-Savon alueella.

Juho Kotanen kertoi SYKEN valuma-alueen pidätysaluemallinnushankkeesta Kyyveden alueella. Hankkeen pilottialueena ovat Härkäjoen ja Nykä-länjoen valuma-alueet. Kohteita tarkennetaan ja rajataan vielä. Aineisto tulossa valuma-aluesuunnittelun tueksi. Tarvitaan vielä henkilö, joka priorisoi ja tarkastaisi kohteita maastossa sekä edistäisi niiden toteutusta.

5 Kyyveden valuma-alue-talkkari -pilottihanke

Lasse Hämäläinen kertoi hankkeen tilanteesta. Hankkeen kehittämistehtäviä ovat valuma-alue-talkkarikonseptin pilotointi, verkostotoiminnan tukeminen ja eri toimijoiden yhteistyön kehittäminen, koordinaation ja kohteiden priorisoinnin kehittäminen, työkalujen käyttöönoton edistäminen,

15.10.2024

rahoitusmallin/palvelupolun tarkastelu sekä suunnittelijoiden ja urakoitsijoiden listaaminen.

Hankkeessa on jatkettu maanomistajien aktivointia ja osallistamista. Hirsikankaansuon kosteikko on valmistunut, luovutuspalaveri 10.10.2024. Lietjärven kaksitasouoman suunnitelma on valmis, mutta kohteen toteutus ei ehdi hankkeen aikana, selvitellään vaihtoehtoisia rahoituslähteitä. Variskankaan eroosiosuojausten yhteydessä tehdään pari laskeutusallasta ja korjataan pari vanhaa putkipatoa. Kohteen suunnittelijana Janne Raassina. Urakoitsijan kilpailutus menossa ja tavoitteena on, että työt valmistuvat syksyn 2024 aikana.

Hankkeessa on menossa loppuraportin valmistelu ja suunnittelutyökalun viimeistely. Valuma-alue talkkari ei jatkune pilottihankkeen loppumisen jälkeen, talkkaritoiminnan jatkoa kuitenkin selvitellään. Hankkeesta on hyviä kokemuksia, on saatu konkreettista aikaiseksi ja toiminnalle toivotaan jatkoa.

6 Suunnittelussa tai käynnissä olevat hankkeet

Vesistökuunnostushankkeet

Kyyveden vähempiarvoisen kalan pyynti. Hanketta on toteutettu vuosittain usean vuoden ajan. Lokakuussa 2024 tullut 3500 tonnia saalista, pientä särkeä ja lahnaa. Tyltynsalmen uppopuiden raivausta on jatkettu varsinaisen hankkeen jälkeen. Kalat parveutuvat alueelle syksyllä.

Iso-Nivujärven kunnostussuunnitelma on valmistunut syksyllä 2024

Syksyn avustushakuun hankkeita:

Iso-Nivujärven hoitokalastus-/niitto-/suunnitteluhanke, Naakkima-Naarajärven osakaskunta.

Kyyveden hoitokalastushanke, jota haetaan vuodeksi kerrallaan, Kyyveden osakaskunta.

Muut käynnissä olevat hankkeet:

Secchi-levyjä on toimitettu ympäri Kyyvettä yhteensä 6 kappaletta näkösyvyyden mittausta varten, mittauksia tehty kesän aikana.

Kyyvedellä edistetään SYKE:n kanssa **Tarkka+** yhteistyötä vuonna 2024. Satelliittikuvista saadaan huomattavasti enemmän tietoa mm. a-klorofyllistä ja sameudesta. Kaukokartoitustuotteet ovat usein myös kansalaisten käytävissä.

Metsätalouden luonnonhoitohankkeet (Metsäkeskus). Niskajoen ja Iso-Naakkiman hankkeet ovat olleet hankehaussa ja toteuttaja on valittu. Metsäkeskus lupasi edistää Suovun valuma-aluetta mahdollisimman pian. Naarajärven valuma-alueen suunnittelu valmistuu syksyllä 2024.

15.10.2024

Kovalansuon kunnostustoimet. Mikkelin kaupunki on ottanut vesinäytteitä vanhoilta näytepisteiltä. Lisätään vesinäytepisteitä vanhoille lohkoille. Kaupunki kerännyt tietoa ja suunnittelu etenee.

SOTKA –kosteikot, suunnitellut kohteet eivät etene toteutukseen (Erkki Kiuas 21.10.2024).

JTF-hankehaku. Käytiin läpi Suovonselän valuma-alueelle suunniteltuja toimenpiteitä ja keskusteltiin Oininginlammesta (vahvaa umpeenkasvua) ja Tarsanlammesta. Hakemus on tehty, mutta vielä ei ole saatu rahoituspäättöstä. ESA seuraa juuri valmistuneen Hirsikankaansuon kosteikon toimivuutta vesinäytteiden avulla. Vesinäytteet tulo- ja lähtöumasta sekä yhdestä alapuolisesta paikasta.

7 Muut asiat

Mietittiin valuma-alueen asukkaiden aktivointia vesiensuojelutyöhön. Ehdotettiin yhteistyön tiivistämistä metsänhoito- ja tuottajayhdistysten kanssa. Myös kylien omien Facebook -sivujen kautta voi tavoitella paikallisia ihmisiä.

Heikki Tanskanen kertoi, että Mikkelin kaupungilla on käynnissä kaksi hanketta, joissa käsitellään hulevesiä ja haitta-aineita:

- [HAITTA – Haitta-aineet hallintaan – Taajamien hulevesien laadun hallinta Mikkeliissä](#)
- [MIKO – Mikkelin ja Mäntyharjun kokonaisvaltainen kaupunkivesien ja haitallisten aineiden vähentämisen hallinta](#)

Hankkeissa otetaan vesinäytteitä, joista analysoidaan mm. haitta-aineita, näytteitä otetaan myös Haukivuorella.

8 Seuraavan kokous

Seuraava kokous järjestetään hybridinä 19.3.2025 klo 13.00–15.00 ELY:n tiloissa ja Teamsissä.

Yritetään saada kokoukseen edustusta metsänhoito- ja tuottajayhdistyksistä.

9 Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 14.45.

Sihteeri

Marjo Tarvainen

Jakelu

Tilaisuuteen kutsutut, vesienhoidon blogisivu